

Het verlagen van de kostprijs is een issue waar iedereen over spreekt. De uitvoering verschilt per individu. Peter Verhagen leert geen kostprijs uit zijn hoofd, maar weegt telkens weer de kosten van verschillende maatregelen tegen elkaar af.

Peter Verhagen: 'Ze vertellen ons al twintig jaar dat de krachtvoerkosten op het bedrijf te hoog zijn'

3,64% eiwit. Zoals gezegd weet Verhagen niet exact wat de kosten voor deze liters zijn, maar uit zijn verhaal blijkt dat hij de bedrijfsvoering economisch uitgebreid beredeneert.

Investerings in het machinepark blijven van laag niveau. Verhagen werkt met een oude trekker en zo goed als afgeschreven machines. Alle reparaties voert hij zelf uit. Het inkuilen gebeurt in eigen beheer. 'De opraapwagen van 18 jaar oud volstaat nog prima', zegt hij met voldoening. 'Toch heb ik nu al besloten om geen nieuwe opraapwagen te kopen wanneer deze versleten is. We kunnen zelf inkuilen omdat mijn vader nog meewerkt. Als dat niet meer kan, heb ik de loonwerker wel nodig.'

In de stal van Verhagen blijkt dat dure in-

vesteringen in een voersysteem hem vreemd zijn. Op de voergang staan blokken kuilgras, waar de koeien rechtstreeks van vreten. Daarnaast wordt de maïs dagelijks met de trekker voor het voerhek verspreid. 'Het is wel een nadeel dat de koeien kunnen kiezen tussen maïs en gras. Vooral als de graskuil van mindere kwaliteit is, houd je ze slecht aan het vreten.'

De koeien krijgen in de winter een rantsoen van vijftig procent gras en vijftig procent maïs. Sinds kort gaan ze weer beperkt de weide in. Op stal verschuiven de verhoudingen in het rantsoen naar tachtig procent maïs en twintig procent kuilgras, totdat de graskuil op is. Vanwege het voersysteem krijgen de koeien geen bijproducten gevoerd. 'Als ik een ander systeem zou hebben, zou ik niet direct bijproducten voeren. We hebben wel eens berekend wat ik dan extra zou kunnen voeren en wat de kosten zijn. Ik voer nu twee soorten krachtvoer en daar moeten ze het mee doen, volgens mij is dat het voordeligst.'

Melkgeld minus voerkosten

Sinds een jaar hebben de voerkosten extra de aandacht van Verhagen. In mei 2003 is hij intensief betrokken geweest bij de ontwikkeling van MelkRendement-online

(zie kader). Als testpersoon kreeg hij uitgebreid de tijd om dit programma en de mogelijkheden te leren kennen. 'In de beginperiode was het programma traag en niet zo gebruikersvriendelijk. Tegenwoordig kost het maar een kwartiertje in de maand.'

Voor de Kelpense melkveehouder is het computerprogramma dé manier om zijn voerkosten in beeld te brengen. Het werken via internet geeft de mogelijkheid om op korte termijn inzicht te krijgen in de gegevens. 'Door iedere maand de voorraad te balansen kun je twee weken na iedere melkafrekening de resultaten bekijken. Bovendien is het jaaroverzicht eerder inzichtelijk. Vroeger kreeg je in juni nog een keer de gemiddelden van alle deelnemers aan MelkRendement, dan weet je amper meer wat er het voorgaande jaar is gebeurd.'

De wijzigingen in het rantsoen die hij eind vorig jaar doorvoerde zijn nog slechts gedeeltelijk zichtbaar in het programma. Dit komt door de korte periode waarover de gegevens ingevoerd zijn. 'De maandelijkse cijfers vind ik niet zo interessant. Je kunt de kosten beter controleren door de langere perioden, zoals het winter- of zomerseizoen, te vergelijken met cijfers van andere jaren. Dat zegt veel

Vergelijken van bedrijven via internet

Ruim 850 veehouders nemen deel aan de internetversie van MelkRendement om inzicht te verkrijgen in hun saldo melkgeld minus voerkosten. Cehave-Landbouwbelaang ontwikkelde een online-versie van deze applicatie, waardoor veehouders sneller hun resultaten in kunnen zien. 'Nieuw in dit programma is de uitgebreide database, samengesteld uit deelnemersgegevens, die een vergelijking tussen soortgelijke bedrijven mogelijk maakt', zegt Mark Dielissen, specialist rundveehouderij. 'Daarnaast kunnen veehouders de invloed van bijvoorbeeld andere beweidingssystemen, afwijkende hoeveelheden maïs in het rantsoen of zelfs van een ander ras analyseren.'

In oktober 2003 startte Cehave-Landbouwbelaang met MelkRendement-online. Het aantal bewerkingen voor de veehouder is in deze nieuwe versie drastisch verminderd. De gegevens over krachtvoerleveringen, melkproductieregistratie en melkleveringen kunnen automatisch in het programma ingelezen worden. Voor de veehouder rest het invoeren van het rantsoen en het krachtvoer dat naar het jongvee gaat. Daarnaast dient hij regelmatig te balansen en kan hij aangeven hoeveel melk buiten leverantie aan de zuivelfabriek geproduceerd is.

meer.' Zijn globale indruk van de rantsoenwijziging is positief. 'In 2003 heb ik aan krachtvoer gemiddeld 5,54 euro per kg meetmelk betaald. Over de eerste drie maanden van dit jaar is het gemiddelde 5,10 euro. Wanneer je bedenkt dat de wintermaanden vaak het duurst zijn om te voeren, heb ik het gevoel dat ik dit jaar de

krachtvoerkosten lager houd.' In kilogrammen krachtvoer daalt Verhagen van 29,68 kg per honderd kg meetmelk in 2003 naar 24,71 in het eerste kwartaal van 2004.

Verlaging krachtvoergift

De daling in krachtvoer realiseerde de veehouder door de periode waarin de koeien de maximale gift krijgen te verkorten. Het krachtvoerprogramma bereikte in twintig dagen vanaf afkalven de maximale krachtvoergift. Dat niveau bleef vervolgens tot negentig dagen in lactatie gehandhaafd. Deze periode is nu teruggebracht naar zestig dagen. 'Koeien die dan niet pieken gaan het nooit meer doen', aldus Verhagen. 'We hebben het afbouwen van de gift ook vervroegd van 50 naar 150 dagen voor droogzetten. Die hoge gehalten realiseren de koeien op basis van het ruwvoer. Die dieren moet je niet met extra krachtvoer belonen.'

Bovengenoemde maatregelen zijn voor Verhagen geen pogingen om op een extreem lage krachtvoergift uit te komen. Belanden in de middenmoot van de andere klanten van zijn voerleverancier is het streven. 'Ze vertellen ons al twintig jaar dat de krachtvoerkosten op het bedrijf te hoog zijn. Daar wil ik wel wat aan doen door de kilo's richter te geven, maar uiteindelijk moet de brok wel passen in het rantsoen. En hoeveel die brok dan kost, daar heb ik nog nooit naar gevraagd.'

Christel van Raay

Peter Verhagen brengt via computerprogramma voer kosten in beeld

Kosten controleren

De besparing op krachtvoer verhindert de koeien niet om hetzelfde productieniveau te handhaven